

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzaak is gebleken van een wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2002, vastgesteld bij de wet van 31 januari 2002, Stb. 76, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 mei 2002, Stb. 267;

Zo is het, dat Wij, met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2002 wordt gewijzigd, zoals blijkt uit de bij deze wet behorende begrotingsstaat.

Artikel 2

De vaststelling van de in artikel 1 bedoelde begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Artikel 3

De begrotingsstaat van de baten-lastendiensten Centrale Financiën Instellingen en de Rijksarchiefdienst voor het jaar 2002 wordt niet gewijzigd, zoals blijkt uit de bij deze wet behorende begrotingsstaat inzake deze diensten.

Artikel 4

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 december van het onderhavige begrotingsjaar. Indien het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst, wordt uitgegeven op of na de datum van 1 december, dan treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van dat Staatsblad en werkt zij terug tot en met 1 december van het onderhavige begrotingsjaar.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

Vaststelling van de suppletore begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2002

Suppletore begrotingsstaat behorende bij de Wet van, Stb. ...
 Begroting 2002 (x € 1.000)
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII)
 Onderdeel verplichtingen, uitgaven en ontvangsten

Omschrijving	(1)			(2)			(3)		
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting			Mutaties (+ of -) op grond van de 1e suppletore begroting			Mutaties (+ of -) op grond van de 2e suppletore begroting		
	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
TOTAAL	22.956.535	23.143.088	1.243.750	813.836	843.846	59.690	361.097	235.528	-77.677
Beleidsartikelen	22.913.911	23.100.464	1.239.976	25.128	55.138	59.690	692.279	566.710	-75.794
01 Basisonderwijs	6.014.194	6.019.434	17.876	1.156	1.156	40.698	171.285	171.285	-6.251
02 Expertisecentra	676.158	676.158	2.723	24.350	24.350	3.289	6.992	6.992	-853
03 Voortgezet onderwijs	4.938.207	4.911.748	1.361	12.865	12.865	0	15.893	15.541	0
04 Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	2.581.410	2.557.251	27.227	-2.749	-2.491	25.256	-45.954	22.825	0
05 Technocentra	0	5.445	5.445	272	136	0	30	30	166
06 Hoger beroepsonderwijs	1.478.112	1.500.507	17	35.295	1.971	1.902	225.654	105.840	0
07 Wetenschappelijk onderwijs	2.918.000	2.915.797	1.198	38.897	18.752	0	204.049	107.981	0
08 Internationaal onderwijsbeleid	16.882	17.856	99	590	590	0	1.454	161	0
09 Onderwijspersoneel	69.400	69.400	0	0	0	0	19.971	19.971	0
10 Informatie- en communicatietechnologie	40.090	79.024	45.378	1.162	1.162	123	-4.831	-4.831	1.308
11 Studiefinanciering	1.719.946	1.719.946	344.329	-3.001	-3.001	0	50.959	50.959	-20.100
12 Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	333.888	333.888	11.934	-501	-501	0	15.311	15.311	2.600
13 Lesgelden	0	0	375.185	0	0	-3.400	0	0	16.700
14 Cultuur	498.262	647.399	250	3.071	3.071	0	-31.950	11.652	303
15 Media	877.678	878.167	307.935	-12.197	-12.197	-15.024	17.429	17.429	-70.336
16 Onderzoek en wetenschappen	751.684	768.444	99.019	-74.082	9.275	6.846	45.987	25.564	669
Niet-beleidsartikelen	42.624	42.624	3.774	788.708	788.708	0	-331.182	-331.182	-1.883
17 Nominaal en onvoorzien	-384.408	-384.408	2.555	763.786	763.786	0	-377.509	-377.509	-2.555
18 Bestuursdepartement	157.282	157.282	567	1.629	1.629	0	10.462	10.462	0
19 Inspecties	42.284	42.284	0	3.464	3.464	0	3.640	3.640	0
20 Adviesraden	5.779	5.779	0	41	41	0	1.032	1.032	0
21 Uitvoeringsorganisaties onderwijs	149.723	149.723	408	20.133	20.133	0	28.437	28.437	672
22 Uitvoeringsorganisaties cultuur	69.599	69.599	244	-345	-345	0	2.671	2.671	0
23 Uitvoeringsorganisaties wetenschappen	2.365	2.365	0	0	0	0	85	85	0

Mij bekend,

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Vaststelling van de suppletore begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2002

Suppletore begrotingsstaat behorende bij de Wet van, Stb. ...

Begroting 2002 (x € 1.000)

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII)

Onderdeel baten-lastendiensten

Naam baten-lastendienst	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting			(2) Mutaties (+ of -) op grond van de 1e suppletore begroting			(3) Mutaties (+ of -) op grond van de 2e suppletore begroting		
	Totaal baten	Totaal lasten	Saldo baten en lasten	Totaal baten	Totaal lasten	Saldo baten en lasten	Totaal baten	Totaal lasten	Saldo baten en lasten
Centrale Financiën Instellingen (CFI)	39.135	39.135	0						
Rijksarchiefdienst (RAD)	32.852	32.852	0						
Totaal	71.987	71.987	0	0	0	0	0	0	0

Naam baten-lastendienst	Totaal kapitaal- uitgaven	Totaal kapitaal- ontvangsten	Totaal kapitaal- uitgaven	Totaal kapitaal- ontvangsten	Totaal kapitaal- uitgaven	Totaal kapitaal- ontvangsten
Centrale Financiën Instellingen (CFI)	7.601	3.647				
Rijksarchiefdienst (RAD)	515	0				
Totaal	8.116	3.647	0	0	0	0

Mij bekend,

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen voor het jaar 2002 te wijzigen.

De in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De minister van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschappen,

(Maria J.A. van der Hoeven)

B. ALGEMENE TOELICHTING BIJ DE BEGROTING(SSTAAT)

De opbouw van deze algemene toelichting is als volgt:

1. Aansluiting met de Najaarsnota
2. Algemene toelichting
3. De verdiepingsbijlage

1. Aansluiting met de Najaarsnota

Met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld de begroting van de verplichtingen en de uitgaven voor het jaar 2002 te verhogen met respectievelijk € 361,1 miljoen en € 235,5 miljoen. De begroting van de ontvangsten wordt verlaagd met € 77,7 miljoen. De mutaties die tot deze verhogingen respectievelijk verlaging leiden zijn opgenomen in de Najaarsnota. De aansluiting tussen de Najaarsnota en dit wetsvoorstel is als volgt:

Van begroting 2002 naar 2^e suppletore begroting 2002 (bedragen x € 1 miljoen)			
	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	22.924,5	23.111,1	1.243,7
Amendementen	32,0	32,0	0,0
Geautoriseerde begroting 2002	22.956,5	23.143,1	1.243,7
Mutaties 1^e suppletore begroting	813,8	843,8	59,7
<i>Mutaties Miljoenennota opgenomen in dit wetsvoorstel</i>	<i>514,2</i>	<i>296,2</i>	<i>0,8</i>
<i>Mutaties Najaarsnota opgenomen in dit wetsvoorstel</i>	<i>-153,1</i>	<i>-60,7</i>	<i>-78,5</i>
Totaal mutaties in dit wetsvoorstel	361,1	235,5	-77,7
Stand 2 ^e suppletore begroting 2002	24.131,4	24.222,4	1.225,7

2. Algemene toelichting

De mutaties die in deze suppletore begroting zijn verwerkt, zijn als volgt verdeeld over beleidsmatige, autonome en technische mutaties:

(bedragen x € 1 miljoen)				
	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Saldo uitgaven en ontvangsten
Beleidsmatige mutaties	-111,7	69,9	-70,3	140,2
Autonome mutaties	59,9	-17,2	4,2	-21,4
Technische mutaties	412,9	182,8	-11,6	194,4
Totaal 2^e suppletore begroting 2002	361,1	235,5	-77,7	313,2

De beleidsmatige mutaties vloeien voort uit beleidsintensiveringen of bezuinigingen op bestaand beleid. De autonome mutaties bestaan uit mee- en tegenvallers. De technische mutaties betreffen met name de bijstellingen uit de aanvullende posten en overboekingen van en naar andere departementen. Hierna de worden alle uitgaven- en ontvangstenmutaties groter dan € 10 miljoen afzonderlijk toegelicht. Voor een gedetailleerd beeld van de begrotingswijzigingen wordt verwezen naar de verdiepingsbijlage.

Toelichting op de beleidsmatige mutaties

Het saldo van uitgaven en ontvangsten van de beleidsmatige mutaties bedraagt € 140,2 miljoen. De belangrijkste beleidsmatige mutaties betreffen:

- Oorlogskunst: voor de restitutie van oorlogskunst is € 2,0 miljoen nodig. De extra kosten betreffen met name de collectie Gutman, die onlangs is overgedragen door de staatssecretaris van cultuur.
- NOB: het verkooptraject van het Nederlands Omroepproductiebedrijf (NOB) loopt op dit moment. De ontvangsten zullen echter op zijn vroegst in 2003 vallen. In verband hiermee is de opbrengst (€ 70,3 miljoen) doorgeschoven van 2002 naar 2003.
- Nominaal en onvoorzien. Op artikel 17 (nominaal en onvoorzien) zijn een tegenboeking van een mutatie in de 1^e suppletore begroting 2002 (€ 60,1 miljoen en een kasverschuiving van 2003 naar 2002 (€ 11,0 miljoen) verwerkt.

Toelichting op de autonome mutaties

Het saldo van uitgaven en ontvangsten van de autonome mutaties bedraagt - € 21,4 miljoen. De belangrijkste autonome mutaties betreffen:

- Bij de artikelen 1 en 2 (basisonderwijs en expertisecentra) zijn de gemiddelde personeelslasten bijgesteld met € 23,5 miljoen. De dekking komt uit de loonbijstelling van artikel 17 (nominaal en onvoorzien).
- Bij artikel 6 (hoger beroepsonderwijs) is het exploitatiebudget bijgesteld als gevolg van de stijging van het aantal studenten in het hoger beroepsonderwijs (€ 50,0 miljoen).
- Bij artikel 11 (studiefinanciering) zijn de uitgaven met € 86,0 miljoen verlaagd onder meer door lagere uitgaven op de onderdelen aanvullende beurs beroepsopleidende leerweg (bol) en omzettingen prestatiebeurs.
- Bij artikel 11 (studiefinanciering) zijn de ontvangsten verlaagd met € 20,1 miljoen onder meer door minderontvangsten op de rentedragende leningen.
- Bij artikel 13 (lesgelden) is de ontvangstenraming met € 16,7 miljoen verhoogd, onder meer als gevolg van aanpassing van het lesgeldtarief en het percentage leerlingen dat lesgeldplichtig is.
- Artikel 17 (nominaal en onvoorzien) is met € 23,5 miljoen verlaagd als gevolg van een te hoge raming van de gemiddelde personele lasten in het primair onderwijs.

Toelichting op de technische mutaties

De technische mutaties zijn voor het totaal van de rijksbegroting budgettair neutraal. Zij beïnvloeden echter wel het totaalbeeld van de OCenW-begroting. Het saldo van de uitgaven en de ontvangsten van de technische mutaties is € 194,4 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door overboekingen van en naar andere departementen.

Daarnaast zijn de loonbijstelling (€ 399,4 miljoen) en de prijsbijstelling (€ 85,1 miljoen) uitgedeeld over de artikelen. Bij artikel 17 (nominaal en onvoorzien) is bij de prijsbijstelling 2002 een bijstelling van € 25,9 miljoen uit de aanvullende post verwerkt. Verder noemen wij de volgende technische mutaties:

- Een interne overboeking tussen de artikelen 1 (basisonderwijs) en 3 (voortgezet onderwijs) van € 21,2 miljoen voor de uitvoering van het gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid.
- Een drietal interne overboekingen binnen artikel 10 (ict) als gevolg van een herschikking binnen de begroting (€ 50,5 miljoen).
- Een interne overboeking tussen de artikelen 11 (studiefinanciering) en 21 (uitvoeringsorganisaties onderwijs) van € 12,1 miljoen voor de kosten van het prestatiecontract met de IB-Groep.
- Bij artikel 11 (studiefinanciering) een verhoging van de niet-relevante uitgaven van rentedragende leningen met € 48,9 miljoen en een verlaging van de niet-relevante prestatiebeursuitgaven met € 13,0 miljoen.
- Vanuit artikel 17 (nominaal en onvoorzien) is € 27,1 miljoen overgeboekt naar artikel 9 (onderwijspersoneel) voor de leraren in opleiding (lio), Maatwerk 3 (lerarenbeleid) en het Fonds voor opleiding en ontwikkeling.

Toelichting op de verplichtingenmutaties

Het verschil tussen de verplichtingenmutaties en de uitgavenmutaties bedraagt € 125,6 miljoen.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat op alle beleidsterreinen waar de verplichtingen worden aangegaan in het jaar voorafgaande aan de betaling, er sprake is van een dubbele verplichtingenverhoging, namelijk voor het lopende jaar en volgend jaar. Dit geldt met name voor de artikelen beroepsonderwijs en volwasseneneducatie, hoger beroepsonderwijs, wetenschappelijk onderwijs en onderzoek- en wetenschapsbeleid.

3. De verdiepingsbijlage

Artikel 1: Basisonderwijs

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	6.014.144	6.019.384
Amendementen	50	50
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	6.014.194	6.019.434
Mutaties 1e suppletore begroting	1.156	1.156
Nieuwe mutaties	171.285	171.285
Stand 2e suppletore begroting 2002	6.186.635	6.191.875

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	165.139	165.139
1. Bijstelling uit aanvullende posten	129.290	129.290
2. Desalderingen	655	655
3. Overboekingen (extern)	3.253	3.253
4. Overboekingen (intern)	31.941	31.941
2. Autonome mutaties	6.694	6.694
1. Diversen	- 8.605	- 8.605
2. Gemiddelde personeelslasten	21.153	21.153
3. Leerlingen volume	- 5.854	- 5.854
3. Beleidsmatige mutaties	- 548	- 548
1. Rentekorting	- 548	- 548
Totaal	171.285	171.285

Algemeen

Voor het basisonderwijs is sprake van een stijging van de uitgaven en de verplichtingen met € 171,3 miljoen ten opzichte van de eerste suppletore begroting 2002. De geraamde ontvangsten zijn met € 6,3 miljoen afgenomen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit de aanvullende posten van € 129,3 miljoen heeft betrekking op budgetten voor loon- en prijsbijstellingen en betreft:

- de reguliere loonbijstelling 2002 van € 80,5 miljoen;
- de reguliere prijsbijstelling 2002 van € 48,8 miljoen.

De totale bijstelling is gesaldeerd met het aandeel in de taakstelling "knelpunten arbeidsmarktbeleid".

1.2

De desaldering van € 0,7 miljoen betreft een mutatie vanwege het feit dat er vorig jaar geen afrekening met de buitenlandse scholen heeft plaatsgevonden. In 2002 zal deze afrekening alsnog gerealiseerd worden. Zie ook de toelichting op de ontvangsten.

1.3

De externe overboeking van € 3,2 miljoen betreft een overboeking van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in verband met een bijdrage aan de subsidieregeling cursus overblijfskrachten.

1.4

De belangrijkste interne overboekingen zijn:

- € 21,2 miljoen van artikel 3 (voortgezet onderwijs) voor de uitvoering van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid in 2002;
- € 3,4 miljoen van artikel 9 (onderwijspersoneel) voor een bijdrage aan de subsidieregeling onderwijsassistenten 2002;
- € 1,0 miljoen naar artikel 18 (bestuursdepartement) voor een bijdrage aan de financiering van de lerarencampagne (2002-2006);
- € 7,6 miljoen van artikel 2 (expertisecentra) in verband met de verdeling van het schoolbudget over het WPO- en WEC artikel. Er is teveel toegekend aan de WEC en te weinig aan de WPO. Met deze mutatie wordt dit rechtgezet;
- € 1,3 miljoen van artikel 2 (expertisecentra) in verband met een juiste verdeling tussen WPO en WEC van de vrijgevallen middelen in verband met het controversieel verklaren door de Eerste Kamer van het wetsvoorstel verlaging leerplicht 4-jarigen.

2.1

Dit jaar komen diverse budgetten tot een bedrag van € 6,4 miljoen niet tot besteding in verband met het besluit van het kabinet de departementen slechts ten dele te compenseren voor de prijsbijstelling. Het gaat hier onder meer om projecten en onderzoeken in het kader van voor- en vroegschoolse educatie, en onderwijskansen.

Verder wordt naar verwachting in 2002 minder gebruik gemaakt van de bepalingen opgenomen in de Wet arbeid en zorg dan in de jaren daarna. De raming is met € 2,2 miljoen bijgesteld.

2.2

Deze mutatie van € 21,1 miljoen betreft de meerjarige doorwerking van de verschillen tussen ramingen en realisaties van de componenten voor de gemiddelde personeelslasten (algemene salarismaatregelen, de incidentele loonsomcomponent 2001 en realisatieverschillen toelagen en kortingen). In de samenhang met de loonbijstelling in het kader van de cao afspraken 2001-2003 zijn de gemiddelde personeelslasten bijgesteld op basis van de realisatiecijfers 2001.

2.3

De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel verlaging leerplicht naar 4 jaar controversieel verklaard. Als gevolg hiervan valt geld vrij voor de toename van deelname aan het onderwijs van 4-jarigen. Voor materiële instandhouding wordt in 2002 € 0,6 miljoen geraamd en voor personele kosten wordt in 2002 € 5,3 miljoen geraamd. Hierbij is uitgegaan van uitstel naar invoering per 1 januari 2003, maar dit is afhankelijk van het volgende kabinet.

3.1

Van de extra middelen die bij de 1^e suppletore begroting 2002 zijn verkregen voor het ongedaan maken van de rentekorting, blijft dit jaar € 0,5 miljoen over.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	17.876
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	17.876
Mutaties 1e suppletore begroting	40.698
Nieuwe mutaties	- 6.251
Stand 2 ^e suppletore begroting 2002	52.323

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	655
1.Desalderingen	655
2. Autonome mutaties	- 6.906
1.Diversen	- 6.906
Totaal	-6.251

Mutaties ontvangsten

1.1

De desaldering van € 0,7 miljoen betreft een mutatie vanwege het feit dat er vorig jaar geen afrekening met de buitenlandse scholen heeft plaatsgevonden. In 2002 zal deze afrekening alsnog gerealiseerd worden. Zie ook de toelichting op de uitgaven.

2.1

Deze mutatie betreft een correctie van - € 6,9 miljoen op de in de 1^e suppletore begroting 2002 opgenomen mutatie premie zwangerschapsverlof. De verrekening/afrekening met de scholen van ten onrechte ontvangen zwangerschapsvergoeding levert minder op, omdat de betaling van USZO een vertraging heeft en omdat niet alle scholen de vergoeding hebben aangevraagd. Hiermee was bij de oorspronkelijke raming geen rekening gehouden.

Artikel 2: Expertisecentra

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	676.158	676.158
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	676.158	676.158
Mutaties 1e suppletore begroting	24.350	24.350
Nieuwe mutaties	6.992	6.992
Stand 2e suppletore begroting 2002	707.500	707.500

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	4.934	4.934
1. Bijstelling uit aanvullende posten	13.809	13.809
2. Overboekingen (extern)	- 229	- 229
3. Overboekingen (intern)	- 8.646	- 8.646
2. Autonome mutaties	2.110	2.110
1. Diversen	- 240	- 240
2. Gemiddelde personeelslasten	2.350	2.350
3. Beleidsmatige mutaties	- 52	- 52
1. Rentekorting	- 52	- 52
Totaal	6.992	6.992

Algemeen

Voor de expertisecentra is sprake van een stijging van de uitgaven en de verplichtingen van € 7,0 miljoen ten opzichte van de eerste suppletore begroting 2002. De geraamde ontvangsten zijn met € 0,9 miljoen afgenomen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit de aanvullende posten van € 13,8 miljoen heeft betrekking op budgetten voor loon- en prijsbijstellingen en betreft:

- reguliere loonbijstelling 2002 van € 9,7 miljoen;
- reguliere prijsbijstelling 2002 van € 4,1 miljoen.

De totale bijstelling is gesaldeerd met het aandeel in de taakstelling "knelpunten arbeidsmarktbeleid".

1.2

De externe overboeking van - € 0,2 miljoen betreft de volgende overboekingen:

- € 2,2 miljoen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in verband met de bijdrage aan de opleiding schoolverpleegkundige met ingang van 1-8-2002;
- € 2,4 miljoen naar het ministerie van Justitie. Deze mutatie betreft een correctie op de middelen die bij 1^e suppletore begroting 2002 door het ministerie van Justitie zijn overgeboekt naar het ministerie van OCenW. Door het controversieel verklaren door de Eerste Kamer van het wetsvoorstel

leerlinggebonden financiering wordt de overdracht van het onderwijs in de Rijks Justitiële Jeugdinstellingen uitgesteld tot 1 januari 2003.

1.3

De interne overboekingen bestaan uit overboekingen binnen de twee artikelen voor primair onderwijs. De belangrijkste zijn:

- € 7,6 miljoen naar artikel 1 (basisonderwijs) in verband met de verdeling van het schoolbudget over het WPO- en WEC artikel. Er is teveel toegekend aan de WEC en te weinig aan de WPO. Met deze mutatie wordt dit rechtgezet;
- € 1,3 miljoen naar artikel 1 (basisonderwijs) in verband met een juiste verdeling tussen WPO en WEC van de vrijgevallen middelen in verband met het controversieel verklaren door de Eerste Kamer van het wetsvoorstel verlaging leerplicht 4-jarigen.

2.1

In 2002 wordt naar verwachting minder gebruik gemaakt van de bepalingen opgenomen in de Wet arbeid en zorg dan in de jaren daarna. De raming is met € 0,2 miljoen bijgesteld.

2.2

Deze mutatie van € 2,4 miljoen betreft de meerjarige doorwerking van de verschillen tussen ramingen en realisaties van de componenten voor de gemiddelde personeelslasten (algemene salarismaatregelen, de incidentele loonsomcomponent 2001 en realisatieverschillen toelagen en kortingen). In de samenhang met de loonbijstelling in het kader van de cao afspraken 2001-2003 zijn de gemiddelde personeelslasten bijgesteld op basis van de realisatiecijfers 2001.

3.1

Van de extra middelen die bij de 1^e suppletore begroting 2002 zijn verkregen voor het ongedaan maken van de rentekorting, blijft dit jaar € 52.000 over.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	2.723
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	2.723
Mutaties 1e suppletore begroting	3.289
Nieuwe mutaties	-853
Stand 2 ^e suppletore begroting 2002	5.159

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Autonome mutaties	- 853
1. Diversen	- 853
Totaal	- 853

Mutaties ontvangsten

1.1

Deze mutatie betreft een correctie van - € 0,9 miljoen op de in de 1^e suppletore begroting 2002 opgenomen mutatie premie zwangerschapsverlof. De verrekening/afrekening met de scholen van ten onrechte ontvangen zwangerschapsvergoeding levert minder op omdat de betaling van USZO een vertraging heeft en omdat niet alle scholen de vergoeding hebben aangevraagd. Hiermee was bij de oorspronkelijke raming geen rekening gehouden.

Artikel 3: Voortgezet onderwijs

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	4.938.707	4.912.248
Amendementen	- 500	- 500
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	4.938.207	4.911.748
Mutaties 1e suppletore begroting	12.865	12.865
Nieuwe mutaties	15.893	15.541
Stand 2e suppletore begroting 2002	4.966.965	4.940.154

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	29.827	29.441
1. Bijstelling uit aanvullende posten	47.747	47.361
2. Overboekingen (extern)	837	837
3. Overboekingen (intern)	- 18.757	- 18.757
2. Autonome mutaties	- 9.900	- 9.900
1. Diversen	- 9.900	- 9.900
3. Beleidsmatige mutaties	- 4.034	- 4.000
1. Aanvullende bekostigingsregelingen	- 4.000	- 4.000
2. Taakstelling incidentele loonontwikkeling	- 34	0
Totaal	15.893	15.541

Algemeen

Voor het voortgezet onderwijs is sprake van een stijging van de verplichtingen en uitgaven met € 15,9 miljoen respectievelijk € 15,5 ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten van € 47,4 miljoen betreft de loon- en prijsbijstelling 2002.

1.2

Deze mutatie betreft in hoofdzaak een overboeking van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor de gezamenlijke uitvoering van de amendementen rondom de ondersteuning van de schoolinternaten (€ 0,9 miljoen).

1.3

Naast een aantal kleinere overboekingen van en naar diverse beleidsterreinen gaat het hier in hoofdzaak om de volgende mutaties:

- € 21,2 miljoen naar artikel 1 (basisonderwijs) voor het aandeel van het beleidsterrein voortgezet onderwijs in de uitvoering van het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2002;
- € 4,0 miljoen van artikel 10 (informatie- en communicatietechnologie) voor het kennisnet.

2.1

Door de latere invoering van de wetswijziging "voortgezet onderwijs uit het vervangingsfonds" is het overgangsbudget in 2002 vrijgevallen (- € 5,9 miljoen) en verschoven naar de jaren 2003 t/m 2005. Verder gaan een aantal kleine projecten dit jaar niet door. Hiermee valt een bedrag van € 4,0 miljoen vrij.

3.1

De vrijval van € 4,0 miljoen wordt veroorzaakt door een meevaller op de declarabele personele uitgaven voor het svo/pro en een meevaller door ramingstechnische bijstellingen op een aantal aanvullende bekostigingsregelingen (bijvoorbeeld studie- en beroepskeuze, overgangsregeling svo/lom en mlk).

Artikel 4: Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	2.581.410	2.557.251
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	2.581.410	2.557.251
Mutaties 1e suppletore begroting	- 2.749	- 2.491
Nieuwe mutaties	- 45.954	22.825
Stand 2e suppletore begroting 2002	2.532.707	2.577.585

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	53.139	28.160
1. Bijstelling uit aanvullende posten	53.231	29.962
2. Overboekingen (extern)	- 1.205	- 1.205
3. Overboekingen (intern)	1.113	- 597
2. Autonome mutaties	14.399	- 6.100
1. Diversen	- 24.501	- 6.100
2. Leerlingenvolume	38.900	
3. Beleidsmatige mutaties	- 113.492	765
1. Aanpassing verplichtingenbudget	- 112.233	
2. Diversen	765	765
3. Taakstelling incidentele loonontwikkeling	- 2.024	
Totaal	- 45.954	22.825

Algemeen

Voor het artikel beroepsonderwijs en volwasseneneducatie is sprake van een stijging van de uitgaven met € 31,8 miljoen ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De verplichtingen dalen met € 37,0 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit de aanvullende post betreft de loonbijstelling 2002 (€ 30,0 miljoen).

1.2

Dit betreft een overboeking naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de taskforce inburgering (€ 1,2 miljoen).

1.3

De belangrijkste interne overboekeningen zijn:

- € 1,5 miljoen naar artikel 21 (uitvoeringsorganisaties onderwijs voor de lerarencampagne, uitvoeringskosten ESF en examenkosten;
- € 0,8 miljoen van artikel 21 (uitvoeringsorganisaties onderwijs) ten gunste van dit beleidsterrein voor onderzoeksgeld en uitvoeringskosten technocentra;
- € 0,1 miljoen van artikel 18 (bestuursdepartement) voor inverdieneffecten arbeidsmarkt.

2.1

De totale bijdrage van BVE aan de invulling van een ombuiging uit het Strategisch Akkoord op de OCenW begroting bedraagt € 6,1 miljoen.

De opgenomen verplichting betreft de deelnemersontwikkeling in het middelbaar beroepsonderwijs welke leidt tot een hogere rijksbijdrage in 2003 (€ 38,9 miljoen). Daarnaast is er negatieve verplichting opgenomen voor de kaskorting kennisnet in 2003 (-€ 18,7 miljoen).

3.1

De neerwaartse bijstelling van de verplichtingenraming met € 112,2 miljoen heeft betrekking op de nota van wijziging op de begroting 2003 als gevolg van de overheveling van gelden voor inburgering naar Justitie.

3.2

Ten behoeve van onderzoek is € 0,8 miljoen opgenomen op dit beleidsterrein ten laste van het centrale budget.

De verschillen tussen de verplichtingenbijstelling en de uitgavenbijstelling zijn terug te voeren op de 1 op 1 vertrapte relaties. Bij de 1 op 1 vertrapte relatie is het kaseffect van het begrotingsjaar gelijk aan het verplichtingeneffect van het jaar daarvoor.

Artikel 5: Technocentra

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	0	5.445
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	0	5.445
Mutaties 1e suppletore begroting	272	136
Nieuwe mutaties	30	30
Stand 2e suppletore begroting 2002	302	5.611

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	30	30
1.Desalderingen	30	30
Totaal	30	30

Algemeen

Voor dit artikel is sprake van een stijging van de uitgaven en verplichtingen met € 30.000 ten opzichte van de eerste suppletore begroting 2002. De raming van de ontvangsten is met € 0,2 miljoen verhoogd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

Het betreft de verwerking van de prijsbijstelling FES.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	5.445
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	5.445
Mutaties 1e suppletore begroting	0
Nieuwe mutaties	166
Stand 2e suppletore begroting 2002	5.611

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	166
1.Desalderingen	30
2.Overboekingen (intern)	136
Totaal	166

Mutaties ontvangsten

1.1

Het betreft de verwerking van de prijsbijstelling FES.

Artikel 6: Hoger Beroepsonderwijs

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	1.477.662	1.500.057
Amendementen	450	450
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	1.478.112	1.500.507
Mutaties 1e suppletore begroting	35.295	1.971
Nieuwe mutaties	225.654	105.840
Stand 2e suppletore begroting 2002	1.739.061	1.608.318

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	130.997	63.652
1. Bijstelling uit aanvullende posten	133.077	65.732
2. Overboekingen (extern)	- 2.269	- 2.269
3. Overboekingen (intern)	189	189
2. Autonome mutaties	101.651	46.888
1. Diversen	- 10.349	- 3.112
2. Leerlingenvolume	112.000	50.000
3. Beleidsmatige mutaties	- 6.994	- 4.700
1. Aanpassing verplichtingenbudget	15.000	0
2. Efficiencytaakstelling sector hoger onderwijs	- 15.742	0
3. Invoeringskosten bekostigingsmodel	- 4.700	- 4.700
4. Taakstelling incidentele loonontwikkeling	- 1.552	0
Totaal	225.654	105.840

Algemeen

De totale uitgaven- en verplichtingenverhoging voor de sector hoger beroepsonderwijs bedraagt respectievelijk € 105,8 miljoen en € 225,7 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

Deze mutatie betreft de loonbijstelling 2002 (verplichtingenmutatie € 65,7 miljoen en een uitgavenmutatie € 133,0 miljoen). De verplichtingenmutatie is € 67,3 miljoen hoger dan de uitgavenmutatie. Dit verschil is het gevolg van het effect op het verplichtingenbudget 2002 van kasmutaties voor de loonbijstelling en de bijstelling spaarloon in 2003. Op grond van de bekostigingsregelgeving worden deze kasuitgaven dit jaar verplicht.

1.2

De externe overboeking van - € 2,3 miljoen betreft de bijdrage voor dit jaar van het ministerie van Economische Zaken aan het experiment *Vouchers in vraaggestuurd duaal onderwijs*.

1.3

De interne overboeking van € 0,2 miljoen is het saldo van met name de volgende mutaties:

- € 0,2 miljoen naar artikel 18 (bestuursdepartement) als bijdrage in de kosten voor de lerarencampagne;
- € 0,4 miljoen van artikel 18 (bestuursdepartement) voor onderzoek. Tot en met 2000 werden de onderzoeksuitgaven centraal verantwoord. Vanaf het begrotingsjaar 2001 worden deze uitgaven weer toegevoegd aan de programma-uitgaven van de onderwijssectoren en ook daar verantwoord.

2.1

De totale bijdrage van HBO aan de invulling van een ombuiging uit het Strategisch Akkoord op de OCenW begroting 2002 bedraagt € 7,8 miljoen. Van deze € 7,8 miljoen is € 3,1 miljoen in mindering gebracht op de onverplichte uitgaven voor:

- internationalisering (€ 0,9 miljoen);
- emancipatiebeleid (€ 0,1 miljoen);
- overige specifieke uitgaven (€ 2,1 miljoen).

De resterende € 4,7 miljoen is toegelicht bij mutatie 3.3.

De verlaging van het verplichtingenbudget is € 7,2 miljoen groter dan de kasmutatie. Dit is het gevolg van de verwerking in het verplichtingenbudget 2002 van de autonome verlaging in 2003 van de kaskorting en rentevergoeding voor Kennisnet (in de ontwerpbegroting 2003 zijn deze onderdelen nader toegelicht). Op grond van de bekostigingsregelgeving worden dit jaar deze kasmutaties verplicht.

2.2

De mutatie van € 50,0 miljoen betreft de bijstelling van het exploitatiebudget hbo voor de stijging van het aantal studenten in het hoger beroepsonderwijs.

Omdat op grond van de bekostigingsregelgeving dit jaar ook de bijstelling voor 2003 wordt verplicht, is de verplichtingenmutatie hoger dan de kasmutatie. In 2003 bedraagt de bijstelling voor de toename van het aantal studenten in het hbo € 62,0 miljoen (zie de ontwerpbegroting 2003).

3.1

In het *Convenant lectoren en kenniskringen in het hbo* is overeengekomen dat toewijzingen voor lectoren en kenniskringen kunnen worden gedaan welke verder strekken dan het jaar 2004 (het laatste jaar van de convenantsperiode).

De kasgevolgen voor 2005 van deze doorloop van de toewijzingen worden geraamd op € 15,0 miljoen. Omdat deze verplichting dit jaar wordt aangegaan, wordt het verplichtingenbudget 2002 met € 15,0 miljoen verhoogd. In de kasuitgaven heeft deze mutatie geen gevolgen.

3.2 en 3.4

In beide gevallen gaat het om een verlaging van het verplichtingenbudget 2002 als gevolg van kasmutaties in het jaar 2003, te weten:

- de efficiencykorting op het openbaar bestuur (€ 15,7 miljoen);
- de taakstelling incidentele loonontwikkeling (€ 1,6 miljoen).

De verplichtingenmutatie is noodzakelijk omdat op grond van de bekostigingsregelgeving dit jaar de kasmutaties 2003 worden verplicht.

3.3

De invoeringskosten van € 4,7 miljoen die in de begroting 2002 waren geraamd voor de invoering van een nieuw bekostigingsstelsel komen dit jaar niet meer tot besteding.

Artikel 7: Wetenschappelijk onderwijs

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	2.915.850	2.913.647
Amendementen	2.150	2.150
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	2.918.000	2.915.797
Mutaties 1e suppletore begroting	38.897	18.752
Nieuwe mutaties	204.049	107.981
Stand 2e suppletore begroting 2002	3.160.946	3.042.530

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	224.646	109.931
1. Bijstelling uit aanvullende posten	223.715	110.815
2. Bijstellingen budgettair neutraal	3.890	2.129
3. Overboekingen (intern)	- 2.959	- 3.013
2. Autonome mutaties	736	- 1.650
1. Diversen	- 10.964	- 1.650
2. Leerlingenvolume	11.700	0
3. Beleidsmatige mutaties	- 21.333	- 300
1. Decentrale selectie	- 300	- 300
2. Efficiencytaakstelling sector hoger onderwijs	- 19.069	0
3. Taakstelling incidentele loonontwikkeling	- 1.964	0
Totaal	204.049	107.981

Algemeen

Voor het wetenschappelijk onderwijs is sprake van een stijging van de verplichtingen en de uitgaven met respectievelijk € 204,0 miljoen en € 108,0 miljoen ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De mutatie van € 110,8 miljoen betreft de loonbijstelling 2002 voor de universiteiten, academische ziekenhuizen en overige instellingen, niet zijnde de instellingen internationaal onderwijs en onderzoek.

1.2

De mutatie van € 2,1 miljoen is een overboeking ten laste van het ministerie van Buitenlandse Zaken (internationale samenwerking) die betrekking heeft op de loonbijstelling, incidentele looncomponent en indexering huisvestinglasten 2002 voor de instellingen internationaal onderwijs en onderzoek en de NUFFIC.

1.3

De mutatie van - € 3,0 miljoen betreft de volgende interne overboekingen:

- € 0,8 miljoen van artikel 17 (nominaal en onvoorzien) in verband met de inrichting van het budget beleidsgericht onderzoek;
- € 1,3 miljoen van artikel 11 (studiefinanciering) voor de VISIE-beurzen (uitvoering door de Stichting Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs);
- € 0,3 miljoen naar artikel 18 (bestuursdepartement) in verband met een bijdrage in de dekking van de kosten voor de lerarencampagne;
- € 4,8 miljoen naar artikel 21 (uitvoeringsorganisaties onderwijs) voor de kosten die zijn gemoeid met de beleidswijzigingen die de Informatie Beheer Groep in 2002 zal uitvoeren (projecten Bachelor Master, Accreditatie, falsificatieproblematiek diplomawaardering en CROHO-flex).

2.1

De mutatie van -€ 1,7 miljoen betreft een bijdrage aan de invulling van een ombuiging uit het Strategisch Akkoord.

3.1

De mutatie van -€ 0,3 miljoen betreft een bijdrage aan de invulling van een ombuiging uit het Strategisch Akkoord.

Artikel 8: Internationaal onderwijsbeleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	16.882	17.856
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	16.882	17.856
Mutaties 1e suppletore begroting	590	590
Nieuwe mutaties	1.454	161
Stand 2e suppletore begroting 2002	18.926	18.607

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	606	606
1. Bijstelling uit aanvullende posten	511	511
2. Overboekingen (intern)	95	95
2. Autonome mutaties	1.293	
1. Diversen	1.293	
3. Beleidsmatige mutaties	- 445	- 445
1. Saldo kleine tegenvallers	73	73
2. Vertraging projecten	- 518	- 518
Totaal	1.454	161

Algemeen

Voor het artikel internationaal onderwijsbeleid is sprake van een stijging van de verplichtingen en uitgaven met respectievelijk € 1,5 miljoen en € 0,2 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven**1.1**

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loon- en prijsbijstelling.

1.2

Van artikel 18 (bestuursdepartement) is € 0,1 miljoen overgeboekt voor de bijdrage aan het IEA secretariaat Nederland.

3.1

Deze mutatie van € 73.000 betreft het saldo van kleine mee- en tegenvallers van de verschillende artikelonderdelen.

3.2

Deze mutatie betreft een verlaging van de kasbudgetten met € 0,5 miljoen.

Artikel 9: Onderwijspersoneel**Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)**

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	71.500	71.500
Amendementen	- 2.100	- 2.100
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	69.400	69.400
Nieuwe mutaties	19.971	19.971
Stand 2e suppletore begroting 2002	89.371	89.371

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	21.826	21.826
1. Bijstelling uit aanvullende posten	27.533	27.533
2. Overboekingen (intern)	- 5.707	- 5.707
2. Autonome mutaties	- 1.855	- 1.855
1. Diversen	- 1.855	- 1.855
Totaal	19.971	19.971

Algemeen

Voor het artikel onderwijspersoneel is sprake van een stijging van de verplichtingen en de uitgaven € 20,0 miljoen ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven**1.1**

Uit de aanvullende posten wordt het artikel onderwijspersoneel verhoogd met ruim € 27 miljoen. Het betreft de volgende mutaties:

- € 18,9 miljoen ten behoeve van lerarenbeleid. Het gaat hierbij om de gereserveerde gelden voor Maatwerk 3 en het O&O-fonds (Opleiding & Ontwikkelingsfonds);
- € 7,2 miljoen voor de kosten van de leraren in opleiding (lio).
- € 0,4 miljoen loonbijstelling.

1.2

Deze mutatie betreft de volgende interne overboekingen:

- € 3,4 miljoen naar artikel 1 (basisonderwijs) voor de uitvoering van het lerarenbeleid. Hiermee wordt de begeleiding van onderwijsassistenten mogelijk gemaakt.
- € 0,1 miljoen naar artikel 18 (bestuursdepartement) voor de uitvoering van de landelijke lerarencampagne.
- € 0,2 miljoen naar artikel 19 (onderwijsinspectie). Hiermee wordt de onderwijsinspectie in staat gesteld een monitor uit te voeren over het integraal personeelsbeleid in de scholen.
- € 2,1 miljoen naar artikel 12 (tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten) waarmee studenten aan lerarenopleidingen in aanmerking blijven komen voor een bijdrage in de studiekosten.

2.1

Dit artikel wordt verlaagd met € 1,9 miljoen. De belangrijkste mutaties betreffen een verhoging met € 2,2 miljoen voor de gestegen uitgaven aan kinderopvang in het onderwijs en een verlaging met € 4,1 miljoen als gevolg van minder aanvragen voor subsidies voor leraren in opleiding (lio's) en een lagere realisatie van ZVOO – uitgaven (Ziektekosten voor (gewezen) Onderwijs en Onderzoekspersoneel).

Artikel 10: Informatie- en communicatietechnologie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	40.090	79.024
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	40.090	79.024
Mutaties 1e suppletore begroting	1.162	1.162
Nieuwe mutaties	- 4.831	- 4.831
Stand 2e suppletore begroting 2002	36.421	75.355

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	- 4.632	- 4.632
1.Desalderingen	253	253
2.Overboekingen (intern)	- 4.885	- 4.885
2. Autonome mutaties	- 199	- 199
1.Diversen	- 199	- 199
Totaal	- 4.831	- 4.831

Algemeen

Voor het artikel informatie- en communicatietechnologie zijn de verplichtingen en de uitgaven met € 4,8 miljoen verlaagd ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De ontvangsten zijn met € 1,3 miljoen verhoogd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De desaldering van € 0,3 miljoen betreft de verhoging van het budget door een geraamde meerontvangst van de prijsbijstelling van de bijdrage van het Fonds Economische Structuurversterking (FES). Zie ook het ontvangstenartikel.

1.2

Deze mutatie betreft de volgende interne overboekingen:

- € 0,8 miljoen naar artikel 18 (bestuursdepartement) voor een aanvulling van de apparaatskosten van de projectdirectie ICT voor het 2^e halfjaar 2002. De aanvulling is nodig in verband met de verlenging van het mandaat van de directie tot 1 juni 2003.
- € 0,1 miljoen naar artikel 19 (onderwijsinspectie) voor uitvoering van de joint venture voor onderzoek naar de resultaten van ict binnen het projectprogramma "Onderwijs on line".
- € 4,0 miljoen naar artikel 3 (voortgezet onderwijs) voor gebruik van kennisnet door de leerlingen van het voortgezet onderwijs. Deze gelden worden aan de scholen toegekend in de materiële bekostiging van de directie voortgezet onderwijs.

2.1

Deze mutatie betreft een uitgavenverlaging in verband met een herprioritering van de gelden binnen het begrotingsbeeld van het ministerie.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	45.378
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	45.378
Mutaties 1 ^e suppletore begroting	123
Nieuwe mutaties	1.308
Stand 2 ^e suppletore begroting 2002	46.809

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	1.308
1.Desalderingen	253
2.Overboekingen (intern)	1.055
Totaal	1.308

Mutaties ontvangsten

1.1

Het betreft een desaldering van € 0,3 miljoen in verband met geraamde meerontvangsten van de prijsbijstelling FES. Het budget van het uitgavenartikel wordt dienovereenkomstig verhoogd.

1.2

De interne overboeking betreft een prijsbijstelling FES (€ 1,1 miljoen) voor de doorwerking van de eerder in 2001 verstrekte prijsbijstelling.

Artikel 11: Studiefinanciering

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	1.719.946	1.719.946
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	1.719.946	1.719.946
Mutaties 1e suppletore begroting	- 3.001	- 3.001
Nieuwe mutaties	50.959	50.959
Stand 2e suppletore begroting 2002	1.767.904	1.767.904

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	136.959	136.959
1.Bijstelling uit aanvullende posten	114.418	114.418
2.Bijstellingen budgettair neutraal	35.900	35.900
3.Overboekingen (intern)	- 13.359	- 13.359
2. Autonome mutaties	- 86.000	- 86.000
1.Diversen	- 86.000	- 86.000
Totaal	50.959	50.959

Algemeen

Voor het artikel studiefinanciering zijn de verplichtingen en de uitgaven verhoogd met € 51,0 miljoen verhoogd. De ontvangstenraming wordt verlaagd met € 20,1 miljoen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten van € 114,4 miljoen betreft de effecten van de prijsbijstelling 2002. Dit bedrag is onderverdeeld in de prijsbijstelling 2002 (€ 10,1 miljoen), indexering WSF relevant (€ 31,8 miljoen) en indexering WSF niet-relevant (€ 72,5 miljoen).

1.2

De verhoging van € 35,9 miljoen betreft aanpassingen van de ramingen van de niet-relevante uitgaven van rentedragende leningen (€ 48,9 miljoen) en niet-relevante prestatiebeursuitgaven (- € 13,0 miljoen). Niet-relevant betekent in dit kader 'niet relevant voor het beleidsmatig financieringstekort';

1.3

Deze mutatie betreft interne overboekingen voor totaal - € 13,4 miljoen:

- € 1,2 miljoen naar artikel 7 (wetenschappelijk onderwijs) voor de uitvoering van het VISIE-beurzen programma voor het jaar 2002 door de NUFFIC;
- € 12,1 miljoen naar artikel 21 (uitvoeringsorganisaties onderwijs) voor de kosten van het prestatiecontract 2002 met de IB-Groep in Groningen.

2.1

De autonome mutatie van - € 86,0 miljoen op de relevante WSF-uitgaven betreft aanpassingen van de raming 2002 op diverse onderdelen, te weten:

- minder uitgaven (- € 40,0 miljoen) op het onderdeel aanvullende beurs beroepsopleidende leerweg (bol). Er blijkt hiervan in 2002 minder, dan geraamd, gebruik te worden gemaakt;
- minder uitgaven op het onderdeel omzettingen prestatiebeurs (- € 29,0 miljoen), als gevolg van lagere prestatiebeursomzettingen van lening in gift dan geraamd;
- bijstelling van de raming op het gebied van de basisbeurs met - € 10,0 miljoen;
- overige bijstellingen van de autonome begrotingsraming 2002: - € 7,0 miljoen.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	344.329
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	344.329
Nieuwe mutaties	- 20.100
Stand 2e suppletore begroting 2002	324.229

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	- 12.800
1.Bijstellingen budgettair neutraal	- 12.800
2. Autonome mutaties	- 7.300
1.Diversen	- 7.300
Totaal	- 20.100

Mutaties ontvangsten

1.1

Deze mutatie betreft een aanpassing van de raming met -€ 12,8 miljoen op het gebied van studiefinanciering niet-relevant (niet-relevante rentedragende leningen). Ook hier betekent niet-relevant 'niet relevant voor het beleidsmatig financieringstekort'. De aanpassing vloeit voort uit de realisatie 2001 en de actuele schuldstanden.

2.1

Deze mutatie betreft een aanpassing van de raming met -€ 7,3 miljoen in de ontvangsten voor 2002 op het gebied van studiefinanciering relevant (renteloze voorschotten, relevante rentedragende leningen en kortlopende schulden).

Artikel 12: Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	333.888	333.888
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	333.888	333.888
Mutaties 1e suppletore begroting	- 501	- 501
Nieuwe mutaties	15.311	15.311
Stand 2e suppletore begroting 2002	348.698	348.698

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	8.511	8.511
1.Bijstelling uit aanvullende posten	7.100	7.100
2.Bijstellingen budgettair neutraal	- 600	- 600
3.Overboekingen (extern)	- 39	- 39
4.Overboekingen (intern)	2.050	2.050
2. Autonome mutaties	6.800	6.800
1.Diversen	6.800	6.800
Totaal	15.311	15.311

Algemeen

Voorgesteld wordt om de verplichtingen en de uitgaven voor het artikel tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten met € 15,3 miljoen te

verhogen. Aan de ontvangstenkant wordt een verhoging voorgesteld van € 2,6 miljoen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten van € 7,1 miljoen betreft de indexering WSF relevant.

1.2

Deze mutatie betreft een bijstelling van -€ 0,6 miljoen in de raming van de niet-relevante WTOS-uitgaven 2002. Niet relevant betekent in dit kader 'niet-relevant voor het beleidsmatig financieringstekort'.

1.3

Een overboeking van - € 39.000 naar het Gemeentefonds voor de Waddenregeling voor WTOS-gerechtigden.

1.4

Een overboeking van € 2,1 miljoen van artikel 9 (onderwijspersoneel) ten behoeve van de beleidsregel 'Tegemoetkoming lerarenopleidingen' voor het studiejaar 2002/2003. Met deze beleidsregel wordt beoogd een bredere doelgroep te bereiken.

2.1

De raming voor de uitgaven WTOS is aangepast aan de gerealiseerde uitgaven 2001. In 2001 is sprake van een hoger percentage leerlingen dat aanspraak doet op een volledige tegemoetkoming. Dit leidt tot een autonome uitgavenverhoging van € 6,8 miljoen.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	11.934
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	11.934
Nieuwe mutaties	2.600
Stand 2e suppletore begroting 2002	14.534

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Autonome mutaties	2.600
1.Diversen	2.600
Totaal	2.600

Mutaties ontvangsten

1.1

De voorgestelde verhoging van de ontvangsten onderwijsbijdrage en schoolkosten betreft een mutatie in de raming 2002 van € 2,6 miljoen.

Artikel 13: Lesgelden

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	375.185
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	375.185
Mutaties 1e suppletore begroting	- 3.400
Nieuwe mutaties	16.700
Stand 2e suppletore begroting 2002	388.485

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Autonome mutaties	16.700
1.Diversen	16.700
Totaal	16.700

Algemeen

De (ontvangsten)raming van dit artikel is ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002 met € 16,7 miljoen verhoogd.

Mutaties ontvangsten

1.1

Deze mutatie van € 16,7 miljoen betreft een bijstelling van de ontvangstenraming 2002. De raming is aangepast op basis van de veranderingen in het geraamde lesgeldtarief. Daarnaast is de raming aangepast naar aanleiding van de gerealiseerde ontvangsten 2001, met name waar het percentage leerlingen betreft dat lesgeldplichtig is.

Artikel 14: Cultuur

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	498.262	647.399
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	498.262	647.399
Mutaties 1e suppletore begroting	3.071	3.071
Nieuwe mutaties	- 31.950	11.652
Stand 2e suppletore begroting 2002	469.383	662.122

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	14.515	14.515
1. Bijstelling uit aanvullende posten	21.994	21.994
2. Desalderingen	303	303
3. Bijstellingen budgettair neutraal	- 7.572	- 7.572
4. Overboekingen (extern)	1.919	1.919
5. Overboekingen (intern)	- 2.129	- 2.129
2. Autonome mutaties	- 1.463	- 1.463
1. Diversen	- 1.463	- 1.463
3. Beleidsmatige mutaties	- 45.002	- 1.400
1. ICT blindenbibliotheek	- 1.400	- 1.400
2. CUNO	- 43.602	0
Totaal	- 31.950	11.652

Algemeen

Voor het artikel cultuur is sprake van een verlaging van de verplichtingen met € 32,0 miljoen ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De uitgaven worden verhoogd met € 11,7 miljoen en de ontvangsten met € 0,3 miljoen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling (€ 19,9 miljoen) en prijsbijstelling (€ 2,1 miljoen) 2002.

1.2

Deze mutatie van € 0,3 miljoen betreft een desaldering inzake de blindenbibliotheek.

1.3

De bijstellingen budgettair neutraal van -€ 7,6 miljoen betreft de restitutie van de huren van de voormalige rijksmusea naar het ministerie van Financiën. Hierdoor is de zogenaamde rondpompconstructie beëindigd voor de voormalige rijksmusea.

1.4

De externe overboekingen betreffen met name bijdragen van de ministeries LNV (€ 2,7 miljoen) en VROM (€ 2,3 miljoen) ten behoeve van het project Belvédère, een bijdrage aan het Gemeentefonds en het provinciefonds van € 2,0 miljoen ten behoeve van de uitvoeringskosten van het verdrag van Valletta en een overboeking van VROM ten behoeve van onderhanden werk rijksgebouwen. Daarnaast is een bedrag van € 1,3 miljoen overgeboekt naar het ministerie van Financiën in verband met een bijstelling van de bijdrage flankerend beleid WIK.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	250
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	250
Nieuwe mutaties	303
Stand 2e suppletore begroting 2002	553

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	303
1.Desalderingen	303
Totaal	303

Mutaties ontvangsten

1.1

Het betreft een desaldering van € 0,3 miljoen inzake de blindenbibliotheek.

Artikel 15: Media

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	845.678	846.167
Amendementen	32.000	32.000
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	877.678	878.167
Mutaties 1 ^e suppletore begroting	- 44.197	- 44.197
Amendement 1 ^e suppletore begroting	32.000	32.000
Nieuwe mutaties	17.429	17.429
Stand 2 ^e suppletore begroting 2002	882.910	883.399

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	17.429	17.429
1.Bijstelling uit aanvullende posten	17.429	17.429
Totaal	17.429	17.429

Algemeen

Voor het artikel 15 (media) is sprake van een verhoging van de verplichtingen en de uitgaven met € 17,4 miljoen ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De ontvangsten zijn met € 70,3 miljoen afgenomen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling 2002 (€ 1,4 miljoen) en de prijsbijstelling 2002 (€ 16,0 miljoen).

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	307.935
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	307.395
Mutaties 1e suppletore begroting	-15.024
Nieuwe mutaties	-70.336
Stand 2e suppletore begroting 2002	222.575

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Autonome mutaties	-70.336
1. Intertemporele compensatie	-70.336
Totaal	-70.336

Mutaties ontvangsten

1.1

Als gevolg van uitstel van de verkoop van het Nederlands Omroepproductiebedrijf (NOB) is de verwachte opbrengst van € 70,3 miljoen doorgeschoven naar 2003.

Artikel 16: Onderzoek en wetenschapsbeleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	751.684	768.444
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	751.684	768.444
Mutaties 1e suppletore begroting	- 74.082	9.275
Nieuwe mutaties	45.987	25.564
Stand 2e suppletore begroting 2002	723.589	803.283

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	47.897	25.224
1. Bijstelling uit aanvullende posten	46.852	24.162
2. Desalderingen	- 693	- 693
3. Overboekingen (extern)	1.520	1.537
4. Overboekingen (intern)	218	218
2. Autonome mutaties	- 3.668	- 229
1. Diversen	- 3.668	- 229
3. Beleidsmatige mutaties	1.758	569
1. Boulevard voor het actuele verleden	569	569
2. Taakstelling incidentele loonontwikkeling	- 311	0
3. BPRC	1.500	0
Totaal	45.987	25.564

Algemeen

Voor artikel 16 (onderzoek en wetenschapsbeleid) is sprake van een verhoging van de verplichtingen en de uitgaven met respectievelijk € 46,0 miljoen en € 25,6 miljoen ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002. De ontvangsten zijn met € 0,7 miljoen gestegen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling (€ 22,3 miljoen) en de prijsbijstelling (€ 1,9 miljoen).

1.2

Deze mutatie betreft een budgetneutrale desaldering van - € 0,7 miljoen.

1.3

Het betreft m.n. de bijdrage van VWS aan nieuwe huisvesting voor apen en de continuering van het BPRC (primatencentrum Rijswijk) van € 1,5 miljoen.

1.4

Het betreft een interne overboeking van artikel 18 (bestuursdepartement) van het onderzoeksbudget 2002 van € 0,2 miljoen.

3.1

Het betreft een extra verhoging voor de eenmalige bijdrage aan het project Boulevard voor het actuele verleden bij de Koninklijke Bibliotheek (€ 0,6 miljoen).

3.3

Voor nieuwe huisvesting van de apen en continuering van BPRC (primatencentrum Rijswijk) is een verhoging van het exploitatiesubsidie nodig. VWS draagt hier € 1,5 miljoen structureel aan bij. Binnen dit artikel is reeds een deel van de dekking gereserveerd. Binnen OCenW wordt € 1,5 miljoen vrijgemaakt.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	99.019
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	99.019
Mutaties 1e suppletore begroting	6.846
Nieuwe mutaties	669
Stand 2e suppletore begroting 2002	106.534

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	669
1.Desalderingen	- 693
2.Overboeking (intern)	1.362
Totaal	669

Mutaties ontvangsten

1.1

Deze mutatie betreft een budgetneutrale desaldering (€ 0,7 miljoen).

1.2

De interne overboeking (€ 1,4 miljoen) betreft de prijsbijstelling FES.

Artikel 17: Nominaal en onvoorzien

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	- 384.358	- 384.358
Amendementen	- 50	- 50
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	- 384.408	- 384.408
Mutaties 1e suppletore begroting	763.786	763.786
Nieuwe mutaties	- 377.509	- 377.509
Stand 2e suppletore begroting 2002	1.869	1.869

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	- 481.174	- 481.174
1. Bijstelling uit aanvullende posten	- 480.098	- 480.098
2. Overboekingen (extern)	- 147	- 147
3. Overboekingen (intern)	- 929	- 929
2. Autonome mutaties	30.604	30.601
1. Diversen	54.104	54.104
2. Gemiddelde personeelslasten	- 23.503	- 23.503
3. Beleidsmatige mutaties	19.064	19.064
1. Diversen	60.064	60.064
2. Intertemporele compensatie	11.000	11.000
3. Restitutie oorlogskunst	2.000	2.000
Totaal	- 377.509	- 377.509

Algemeen

Ten opzichte van de 1^e suppletore begroting wordt voorgesteld de uitgaven en de verplichtingen voor dit artikel met € 323,5 miljoen te verlagen. Verder wordt voorgesteld de ontvangsten met € 2,6 miljoen te verlagen.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstellingen uit de aanvullende post van per saldo € 480,1 miljoen betreffen met name de uitdelingen loon- en prijsbijstelling.

Loonbijstelling

Het betreft een bijstelling uit de aanvullende post van € 2,5 miljoen en een uitdeling van € 399,4 miljoen. De uitdeling is als volgt onder te verdelen:

- OenW/werkgeverslasten: uitdeling van € 166,2 miljoen;
- Sector OenW/HO: uitdeling van € 176,1 miljoen;
- Sector overig: uitdeling van € 44,1 miljoen;
- Sector rijk: uitdeling van € 12,9 miljoen;
- Sector OenW/overig: uitdeling van € 0,1 miljoen.

De verdeling van de loonbijstellingen over de verschillende beleidsterreinen is in de onderstaande tabel weergegeven.

Loonbijstelling (x € 1 miljoen)	2002
Basisonderwijs	80,5
Expertisecentra	9,7
Voortgezet onderwijs	45,8
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	29,9
Technocentra	0,1
Hoger beroepsonderwijs	65,7
Wetenschappelijk onderwijs	110,8
Internationaal onderwijsbeleid	0,1
Onderwijspersoneel	0,4
Cultuur	19,9
Media	1,4
Onderzoek en wetenschappen	22,3
Nominaal en onvoorzien	0,1
Bestuursdepartement	4,5
Inspecties	1,5
Adviesraden	0,2
Uitvoeringsorganisaties onderwijs	4,8
Uitvoeringsorganisaties cultuur	1,6
Uitvoeringsorganisaties wetenschappen	0,1
Totaal	399,4

Prijsbijstelling

- Prijsbijstelling 2002: bijstelling uit de aanvullende post van € 25,1 miljoen en een uitdeling van € 69,0 miljoen;
- Indexering omroepbijdrage: bijstelling uit de aanvullende post van € 3,8 miljoen en een uitdeling naar het beleidsterrein media van € 16,1 miljoen.

De verdeling van de prijsbijstelling 2002 en de indexering omroepbijdrage over de verschillende beleidsterreinen is in de navolgende tabel weergegeven.

Prijsbijstelling (x € 1 miljoen)	2002
Basisonderwijs	48,8
Expertisecentra	4,1
Voortgezet onderwijs	1,6
Internationaal onderwijsbeleid	0,4
Studiefinanciering	10,1
Cultuur	2,1
Media (indexering omroepbijdrage)	16,1
Onderzoek en wetenschappen	1,9
Totaal	85,1

Daarnaast is er € 27,1 miljoen naar artikel 9 (onderwijspersoneel) overgeboekt:

- Leraren in opleiding (lio's): uitdeling van € 7,1 miljoen;
- Maatwerk 3 (lerarenbeleid): uitdeling van € 10,9 miljoen;

- Fonds voor Opleiding en Ontwikkeling (O&O-fonds): uitdeling van € 9,1 miljoen.

2.1

Deze mutatie (€ 54,1 miljoen) wordt grotendeels verklaard doordat de juridisch verplichte prijsbijstelling naar de beleidsterreinen is uitgedeeld. Daarnaast is er maar 25% van de reguliere prijsbijstelling ontvangen. Hierdoor is er een tekort van € 56,2 miljoen ontstaan op de prijsbijstelling 2002.

2.2

De gemiddelde personele lasten in het primair onderwijs zijn hoger dan geraamd (€ 23,5 miljoen). Het betreft een saldo van een veelheid van kleinere mutaties. De belangrijkste oorzaken van de overschrijding zijn hogere sociale premies, pensioenpremies en franchises. Ook van invloed zijn het vervallen van de overhevelingstoelage en extra kosten in verband met een hogere spaarloonboete.

3.1

Het betreft een tegenboeking (€ 60,1 miljoen) van een mutatie in de 1^e suppletore begroting 2002.

3.2

De intertemporele compensatie betreft een kasverschuiving van 2003 naar 2002 van € 11,0 miljoen.

3.3

In 2000 heeft het kabinet besloten dat het voor rechthebbenden mogelijk blijft bij de Staat verzoeken tot restitutie in te dienen van bezittingen die in de Tweede Wereldoorlog door de bezetter geroofd zijn. Dit geldt ook voor kunstvoorwerpen uit de collectie van de Stichting Nederlands Kunstbezit (NK). Deze collectie bevat het restant van na de oorlog gerecupereerde kunst dat nog bij de Staat berust. Na onderzoek van de commissie-Ekkart naar de herkomst van deze werken is het inmiddels mogelijk gebleken een aantal objecten aan de rechthebbende te retourneren. Dit leidt in 2002 tot extra kosten van € 2,0 miljoen (voor transport, verzekering, restauratie etc.), voornamelijk voor de collectie-Gutman die onlangs door de staatssecretaris van cultuur is overgedragen.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	2.555
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	2.555
Nieuwe mutaties	- 2.555
Stand 2e suppletore begroting 2002	0

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	- 2.553
1. Overboekingen (intern)	- 2.553
2. Autonome mutaties	- 2
1. Diversen	- 2
Totaal	- 2.555

Mutaties ontvangsten

1.1

Deze mutatie betreft een uitdeling van FES prijsbijstelling naar artikel 10 (informatie- en communicatietechnologie) (€ 1,1 miljoen), artikel 16 (onderzoek en wetenschapsbeleid) (€ 1,4 miljoen) en artikel 4 (beroepsonderwijs en volwasseneneducatie) (€ 0,1 miljoen).

2.1

Het betreft een afrondingsverschil van € 2.000.

Artikel 18: Bestuursdepartement

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	157.282	157.282
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	157.282	157.282
Mutaties 1 ^e suppletore begroting	1.629	1.629
Nieuwe mutaties	10.462	10.462
Stand 2 ^e suppletore begroting 2002	169.373	169.373

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	6.751	6.751
1. Bijstelling uit aanvullende posten	4.529	4.529
2. Overboekingen (extern)	562	562
3. Overboekingen (intern)	1.660	1.660
2. Autonome mutaties	- 1.689	- 1.689
1. Diversen	- 1.689	- 1.689
3. Beleidsmatige mutaties	5.400	5.400
1. Problematiek apparaatskosten	5.400	5.400
Totaal	10.462	10.462

Algemeen

Ten opzichte van de 1^e suppletore begroting wordt voorgesteld de verplichtingen en de uitgaven van dit artikel te verhogen met € 10,5 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling 2002 van € 4,5 miljoen.

1.2

De belangrijkste externe overboekingen zijn:

- € 0,4 miljoen van het ministerie van BZK voor een eenmalige roosteruitkering, intensiveringsmiddelen Arbo-beleid en de 4^e en 5^e tranche traineeplaatsen;
- € 0,2 miljoen naar het ministerie van BZK voor de departementale bijdrage RYX.

1.3

De belangrijkste interne overboekingen zijn:

- voor onderzoek is er € 2,8 miljoen overgeboekt naar de programmabudgetten van beleidsdirecties;
- voor de splitsing van de huisvesting CFI – bestuursdepartement is er met ingang van 2002 structureel € 1,5 miljoen overgeboekt naar artikel 21 (CFI);
- voor de intensivering van de leerlingencontrole primair onderwijs door de accountantsdienst is € 0,3 miljoen overgeboekt van het beleidsartikel 1 (basisonderwijs);
- voor de kosten van de meerjarige massamediale lerarencampagne is € 2,6 miljoen opgenomen op dit artikel. De kosten worden verdeeld over de betrokken directies en verrekenet naar rato van de loonsom;
- in het kader van VBTB is € 0,8 miljoen overgeboekt vanuit artikel 17 (nominaal en onvoorzien).
- onder andere voor het project Invoering onderwijsnummer, verlenging instellingsbeschikking directie Informatie- en communicatietechnologie is € 1,5 miljoen opgenomen op dit artikel.

2.1

Door een herprioritering op projectenniveau, een vrijval van de eindafrekening nationale millenniumviering, een onderuitputting op het centrale opleidingsbudget en een meevaller bij een beleidsdirectie, wordt er € 1,9 miljoen afgeboekt van dit artikel.

Voor de personeelskosten ten behoeve van lerarenbeleid is een budget van € 0,2 miljoen bijgeboekt.

3.1

Voor de problematiek apparaatskosten bestuursdepartement is een bedrag van € 5,4 miljoen bijgeboekt.

Artikel 19: Inspecties

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	42.284	42.284
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	42.284	42.284
Mutaties 1e suppletore begroting	3.464	3.464
Nieuwe mutaties	3.640	3.640
Stand 2e suppletore begroting 2002	49.388	49.388

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	3.640	3.640
1. Bijstelling uit aanvullende posten	1.526	1.526
2. Overboekingen (extern)	147	147
3. Overboekingen (intern)	1.967	1.967
Totaal	3.640	3.640

Algemeen

Ten opzichte van de 1e suppletore begroting 2002 wordt voorgesteld de verplichtingen en de uitgaven voor dit artikel te verhogen met € 3,6 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling 2002 van € 1,5 miljoen.

1.2

Van het ministerie van BZK is een bedrag van € 0,1 miljoen ontvangen voor de deelname van de onderwijsinspectie aan het project samenwerkende inspectie academies. De Rijksgebouwendienst heeft € 0,1 miljoen overgeboekt naar aanleiding van een herberekening van de post onderhanden werk bij de onderwijsinspectie.

1.3

Het betreft hier de volgende interne overboekingen:

- van artikel 14 (cultuur) € 0,6 miljoen ten behoeve van de commissie-Ekkart voor het project "Herkomst gezocht";
- van artikel 14 (cultuur) en artikel 22 (uitvoeringsorganisaties cultuur) een totaalbedrag van € 0,7 miljoen als gevolg van de ontvlechting van de Rijksarchiefinspectie bij de Rijksarchiefdienst;
- de Onderwijsinspectie ontvangt € 0,2 miljoen van onderwijspersoneel voor de monitor integraal personeelsbeleid, een bedrag van € 0,1 miljoen van ICT in het onderwijs voor het bewaken van de kwaliteit en een bedrag van € 0,3 miljoen van het basisonderwijs voor werkzaamheden voor het onderwijskansenbeleid;
- voor het toezicht op regionale verwijzingscommissies stelt het voorgezet onderwijs € 0,1 miljoen beschikbaar.

Artikel 20: Adviesraden

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	5.779	5.779
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	5.779	5.779
Mutaties 1e suppletore begroting	41	41
Nieuwe mutaties	1.032	1.032
Stand 2e suppletore begroting 2002	6.852	6.852

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	182	182
1. Bijstelling uit aanvullende posten	182	182
2. Beleidsmatige mutaties	850	850
1. Aanpassing budgetten adviesraden	850	850
Totaal	1.032	1.032

Algemeen

Ten opzichte van de 1e suppletore begroting 2002 wordt voorgesteld de verplichtingen en de uitgaven voor dit artikel te verhogen met € 1,0 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling 2002.

2.1

Een bedrag van € 0,9 miljoen betreft een aanpassing van de budgetten van de adviesraden.

Artikel 21: Uitvoeringsorganisaties onderwijs

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	149.723	149.723
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	149.723	149.723
Mutaties 1e suppletore begroting	20.133	20.133
Nieuwe mutaties	28.437	28.437
Stand 2e suppletore begroting 2002	198.293	198.293

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	29.037	29.037
1. Bijstelling uit aanvullende posten	7.105	7.105
2. Desalderingen	672	672
3. Overboekingen (extern)	2.234	2.234
4. Overboekingen (intern)	19.026	19.026
2. Autonome mutaties	- 600	- 600
1. Diversen	- 600	- 600
Totaal	28.437	28.437

Algemeen

Voor het artikel uitvoeringsorganisaties onderwijs is sprake van een verhoging van de uitgaven en verplichtingen met € 28,4 miljoen. De ontvangsten worden met € 0,7 miljoen verhoogd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling 2002 (€ 4,8 miljoen).

1.2

Van de uitvoeringsorganisatie UWV/USZO is € 0,7 miljoen ontvangen uit de afrekening over de jaren 2000 en 2001. Via een desaldering wordt de begroting van de uitgaven en de ontvangsten met dit bedrag verhoogd.

1.3

Het betreft een overboeking van het ministerie van Financiën in verband met de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001 (WIB).

1.4

Het agentschap CFI voert in opdracht van beroepsonderwijs en volwasseneneducatie werkzaamheden uit voor ESF voor een bedrag van € 0,8 miljoen. Daarnaast zijn de werkzaamheden voor de technocentra beëindigd en het hiervoor beschikbare bedrag van € 0,1 miljoen wordt teruggeboekt.

Het bestuursdepartement draagt de verantwoordelijkheid en het budget (€ 1,5 miljoen) voor huisvesting over aan CFI. Verder ontvangt CFI € 0,1 miljoen voor de detachering van een medewerker bij het bestuursdepartement.

Voor een bedrag van in totaal € 12,1 miljoen voert de IB-Groep wijzigingen in de wet- en regelgeving op het terrein van studiefinanciering uit. Het betreft diverse wijzigingen in de WTS en de WTOS.

Het wetenschappelijk onderwijs maakt € 4,8 miljoen over voor de invoeringskosten van beleidswijzigingen. De invoering van het bachelor master systeem is de belangrijkste wijziging. Het voortgezet onderwijs maakt € 0,7 miljoen over voor de leerwegen en examens vmbo. Het beroepsonderwijs betaalt € 0,3 miljoen voor de uitvoeringskosten examens vmbo.

Naar het bestuursdepartement wordt € 0,8 miljoen overgeboekt voor de betalingen van het projectbureau invoering onderwijsnummer en € 0,5 miljoen voor de scheidingskosten van de huisvesting bestuursdepartement CFI.

2.1

Het juridisch niet verplichte bedrag van - € 0,6 miljoen wordt aangewend voor tekorten elders op de begroting.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Ontvangsten
Stand ontwerpbegroting 2002	408
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	408
Nieuwe mutaties	672
Stand 2e suppletore begroting 2002	1.080

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Ontvangsten
1. Technische mutaties	672
1.Desalderingen	672
Totaal	672

Mutaties ontvangsten

1.2

Van de uitvoeringsorganisatie UWV/USZO is € 0,7 miljoen ontvangen uit de afrekening over de jaren 2000 en 2001. Via een desaldering wordt de begroting van de uitgaven en de ontvangsten met dit bedrag verhoogd.

Artikel 22: Uitvoeringsorganisaties cultuur

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	69.599	69.599
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	69.599	69.599
Mutaties 1e suppletore begroting	- 345	- 345
Nieuwe mutaties	2.671	2.671
Stand 2e suppletore begroting 2002	71.925	71.925

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	2.513	2.513
1.Bijstelling uit aanvullende posten	1.622	1.622
2.Overboekingen (extern)	15	15
3.Overboekingen (intern)	876	876
2. Autonome mutaties	- 583	- 583
1.Diversen	- 583	- 583
3. Beleidsmatige mutaties	741	741
1.Reorganisatie ICN	741	741
Totaal	2.671	2.671

Algemeen

Ten opzichte van de 1^e suppletore begroting 2002 wordt voorgesteld de verplichtingen en de uitgaven voor dit artikel te verhogen met € 2,7 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling 2002 van € 1,6 miljoen.

1.2

De interne overboekingen voor een totaal bedrag van € 0,9 miljoen worden veroorzaakt door o.a. een boeking afkomstig van artikel 14 (cultuur) voor de programmakosten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) als gevolg van de uitvoering van het Verdrag van Valetta en een bijdrage ten behoeve van de reorganisatie bij het Instituut Collectie Nederland (ICN). Vervolgens een overboeking van dit artikel naar artikel 19 (inspecties) als gevolg van de ontvlechting van de Rijksarchiefinspectie bij de Rijksarchiefdienst.

2.1

De bijstelling van -€ 0,6 miljoen betreft de negatieve eindejaarsmarge uit 2001.

3.1

De beleidsmatige mutatie betreft een boeking van € 0,7 miljoen ten behoeve van de reorganisatie bij de ICN.

Artikel 23: Uitvoeringsorganisaties wetenschappen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand ontwerpbegroting (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand ontwerpbegroting 2002	2.365	2.365
Oorspronkelijk vastgestelde begroting	2.365	2.365
Nieuwe mutaties	85	85
Stand 2e suppletore begroting 2002	2.450	2.450

Specificatie nieuwe mutaties (x € 1.000)

	Verplichtingen	Uitgaven
1. Technische mutaties	85	85
1. Bijstelling uit aanvullende posten	85	85
Totaal	85	85

Algemeen

Voor het artikel uitvoeringsorganisaties wetenschappen is er sprake van een verhoging van de verplichtingen en de uitgaven met € 0,1 miljoen. De ontvangstenraming blijft ongewijzigd.

Mutaties verplichtingen en uitgaven

1.1

De bijstelling uit aanvullende posten betreft de loonbijstelling 2002.